

Po shvatanju Svetog Save život je narodni jedna nedeljiva celina kako fizički tako i duhovno i moralno. Otuda su i sve grane narodnog života i ustanove nedeljive, spojene ne mehanički jedna uz drugu nego srasle jedna s drugom tako da životni sokovi struje iz jedne u drugu.

Ovo Svetosavsko organsko i svešteno shvatanje nacije upijeno je u duh i u krv Savinog naroda i pstalo tako prirodno kao disanje. I u istini duša je Srbinova disala tim osnovnim načelima Svetosavskog nacionalizma kroz svih sedam minulih stoleća. I dan danas za Srbina je odbojna i sama pomisao, da njegovom crkvom upravlja neko iz tuđe države, da mu sveštenici budu stranci i da mu se služi služba Božja na stranom jeziku. Njemu bi se činio smešan i fantastičan predlog, da mu tuđin bude kralj. Njemu je odvratno imperijalističko zavojevanje tuđe zemlje i otadžbine u onolikoj meri uolikoj mu je mila srcu svoja narodna država i slobodna otadžbina. "Svoje čuvaj, tuđe ne diraj", njegova je posvednevna reč i za njega sveta reč. Školu koja ne znači vežbaonicu u vrlinama i koja proizvodi ljude nepoštenije i pobrkanije od nepismenih ljudi, Srbin smatra zlom, i to zlom koje se skupo kupuje. Reklamatorsku, bezdušnu i kapitalističku kulturu on izlaže posvednevno duhovitom podsmehu i poruzi a u duši strahuje od nje kao od lukavog neprijatelja, koji se s osmehom uvlači u njegovu zemlju, da mu razori sve nacionalne svetinje. Vojsku smatra narodnom odbranom, i sam vojuje kao lav, ali samo onda – i jedino onda – kada mu je savest mirna, da ne otime tuđe nego da brani ili oslobađava svoju otadžbinu, zemlju otaca svojih. Takav nacionalizam Sveti Sava je smislio, u narodnu dušu ukorenio i svome narodu kao ostvareni ideal u amanet ostavio. To je njegov jevanđelski i organski nacionalizam. Pa zbog toga što je jevanđelski, on štiti ličnost čovekovu i pomaže njeno razviće do savršenstva; zbog toga pak što je organski, on štiti individualnost samoga naroda kao celine da se ne izmetne u imperijalizam ili da se ne raspline u internacionalizam.